

ALLERGIA
IHO
ASTMA

Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry

Toimintakertomus 2022

Sisältö

Esipuhe	4
1. Yhdistys- ja vapaaehtoistoiminta	5
2. Tieto ja tietoisuus	6
3. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet	10
4. Talous ja hallinto	12
Liite 1. Henkilökunta	
Liite 2. Liittohallitus	
Liite 3. Jäsenyhdistykset 2022	

Vuosi 2022 lukuina

ALLERGIA
IHO
ASTMA

19 Työntekijää, **14 274** jäsentä, **45** jäsenyhdistystä

Allergiaa, astmaa ja ihotauteja
sairastavien aseman vahvistamista

78 mediakontaktia

5 vaikuttamistilaisuutta

3 koulutusta ammattilaisille

Tukea sairastuneille

686 neuvontaa

Puhelimitse ja sähköpostilla
annettavaa yksilöllistä tukea

Edunvalvontaa

n. 800 Allergia-
tunnustuetta

19 Tiedotetta,
lausuntoa ja kannanottoa

Tietoa luontoterveydestä ja
arjen kemikaaleista

19 vinkkivideota, **2** kyselyä, **22** luentoa,
81 neuvontaa, **5** artikkelia

Matalankynnyksen vertaiskohtaamisia

99 Vertaistreffiiä,
joissa **277** osallistujaa

20 Facebook-ryhmää,
joissa yli **20 000** osallistujaa

Intoa yhdistystoimintaan

67 kohtaamista

22 koulutusta

2 130 yhteydenottoa

kehittämistä, neuvontaa, kohdennettua tukea

Tietoa ja toimintakykyä

27 kurssia kotimaassa
ja verkossa

397 osallistujaa

Vapaaehtoistoiminnan
edistämistä

190 vapaaehtoista

19 koulutustilaisuutta

mm. somelähettiläitä, vertaistreffien
vetäjiä, kokemustoimijoita,
haastateltavia mediaan

Tietoisuuden lisäämistä sairauksista

7 kampanjaa ja teemapäivää

6 verkkoluentoja

1,2 miljoonaa käyntiä verkkosivuilla

Yhdessä luontoon

31 tapahtumaa

592 osallistujaa

luontoretkiä, yhdistys- ja päiväkotitapahtumia

Allergia-, iho- ja astmaliitto edistää ja turvaa terveyttä ja hyvinvointia

Liiton toimintaa ohjaa viisivuotisstrategia, joka tiivistyy toimijoiden yhteiseen näkemykseen siitä, että liiton strategiakauden visiona on edistää ja tukea allergisten, astmaatikkojen, harvinaisia ihosairauksia sairastavien, palovamman kokeneiden sekä heidän läheistensä arjen sujuvuutta sekä toimia aktiivisena ja näkyvänä yhteiskunnallisena vaikuttajana. Strategiset painopisteet linjaavat liiton toimintaa strategiakauden aikana, resursseiltaan erilaisinakin vuosina.

Vuonna 2022 koronapandemia, geopoliittisesti muuttunut tilanne ja globaalit teemat kuten ilmastomuutos- ja talouskysymykset koskettivat meistä jokaista. Valtakunnallisessa järjestössä yhdistyivät ihmisten tueksi ammatillinen ja vapaaehtoistyö sekä paikallisyhdistyksissä vapaaehtoisten antama aika ja työpanos. Tavoitteenamme oli luoda ihmisille kanavia ilmaista kokemaansa ja tuottaa luotettavaa, ajantasaista tietoa sekä vaikuttaa kohderyhmämme kannalta tärkeisiin teemoihin, ja sen me teimme.

Liitossa oli vuoden 2022 lopussa 45 jäsenyhdistystä, joista 30 allergia- ja astmayhdistystä, seitsemän atopiayhdistystä sekä kahdeksan harvinaisia ihosairauksia ja vaikeita palovammoja edustavia yhdistyksiä. Jäseniä yhdistyksissä oli yhteensä 14 274.

Vuosikertomuksessa kuvataan toimintaamme kattavasti: mitä olemme tehneet, mitä olemme saaneet aikaan ja miten varojamme on käytetty.

Lämmin kiitos kaikille liiton jäsenyhdistyksille, jäsenille, vapaaehtoisille, työntekijöille ja yhteistyökumppaneillemme siitä, että mahdollistitte työn allergiaa, ihosairauksia ja astmaa sairastaville ja palovamman kokeneille sekä heidän läheisilleen! Innostava, kestävä ja vaikuttava järjestötulevaisuus ei tapahdu itsestään. Se tehdään yhdessä.

Hyviä lukuhetkiä!

Paula Hellemaa
Toiminnanjohtaja
Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry

1. Yhdistystoiminta ja vapaaehtoisuus

Liiton perustehtävä on tukea jäsenyhdistyksiä, yhdistystoimijoita ja vapaaehtoisia. Yhdistyksiä on vuoden aikana tavattu säännöllisesti, ja yhdistystoimijoille ja vapaaehtoisille oli tarjolla moninaista koulutusta ja tukea. Toiminta painottui alkuvuodesta verkkoon, mutta kasvokkaisten kohtaamisten määrä lisääntyi vuoden mittaan.

Liitto on tukenut myös yhdistysten mahdollisuuksia hyödyntää verkkoa monipuolisesti toiminnassaan. Toiminnan järjestäminen verkossa on onnistunut niin järjestökoulutuksissa kuin vertaistoiminnassakin. Verkossa pidetyt koulutukset ovat olleen suosittuja ja saaneet hyvää palautetta.

Yhdistystoimijoille järjestettävissä koulutuksissa ja yhdistysten tukemisessa haasteena on erilaisten yhdistysten moninaisiin tarpeisiin vastaaminen. Liiton yhdistyskenttään mahtuu hyvin erityyppisiä yhdistyksiä.

Tavoitteena on vahvistaa jäsenyhdistysten toimintaedellytyksiä.

Tavoitteena on vahvistaa vapaaehtoistoimijoiden osallisuutta ja toimijuutta sekä lisätä heidän osaamista ja motivaatiota.

Tuki yhdistystoimijoille

Yhdistystoimijoihin pidettiin yhteyttä puhelimitse, sähköpostilla ja verkkoalustoilla. Neuvontaa ja ohjausta annettiin muun muassa yhdistyksen hallinnoinnista, tapahtumien suunnittelusta ja yhdistysten tekemästä yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa. Vuoden aikana neuvontakertoja oli noin 2 130.

Yhdistysten toiminnan kehittämistä tuetaan ja ohjataan järjestämällä noin joka toinen vuosi jokaisessa yhdistyksessä järjestöasiantuntijan vetämä yhdistystoiminnan itsearviointi- ja kehittämistilaisuus (YKE). Vuoden aikana pidettiin YKE-tilaisuus kuuden yhdistyksen kanssa. Tämä ei ollut tavoitteen mukainen (50 % yhdistyksistä) mikä johtui pienentyneistä resursseista. On myös todettu, että kehittämistilaisuuksia kannattaa pitää jokaisen yhdistyksen tarpeen mukaan sopivin väliajoin.

Yhdistyksille lähetettiin vuoden aikana 10 uutiskirjettä, joihin oli koottu ajankohtaista tietoa liiton toiminnasta.

Yhdistysten kanssa pidettiin tapaamisia verkossa ja kasvokkain 67 kertaa. Tapaamisissa motivoidaan vapaaehtoisia sekä suunnitellaan ja ideoidaan yhdessä heidän

kanssaan tulevaa toimintaa alueellisten tarpeiden ja yhdistyksen resurssien mukaisesti. Mukana tapaamisissa oli 385 yhdistystoimijaa. Yhdistyksistä 82 prosenttia tavattiin vähintään kerran, mutta kaikkiin oltiin yhteydessä jollakin tavoin vuoden aikana.

**82 %
yhdistyksistä
tavattiin vähintään
kerran**

Yhdistystoimijoiden koulutukset

Yhdistystoimijoille järjestettiin toimintaa tukevia koulutus- ja keskustelutilaisuuksia. Perinteisten koulutuspäivien rinnalla järjestettiin verkkokoulutuksia laajasti eri teemoista yhdistystoimintaan liittyen.

Yhdistystoimijoille järjestettiin 22 koulutusta. Niihin osallistui 312 henkilöä, toimijoista oli noin 60 prosenttia yhdistyksiä. Koulutukset koettiin hyödyllisiksi (4,6/5), niistä saatiin tukea yhdistyksen toimintaan (4,5/5) ja motivaatiota yhdistyksissä toimimiseen (4,3/5).

Vapaaehtoistoiminnan edistäminen ja vapaaehtoisten tukeminen

Liitossa toimi yhteensä 190 vapaaehtoista. Osa heistä on koulutettuja ja toimii pysyvämmiin liiton toimintojen parissa, esimerkiksi somelähettiläitä ja vertaistreffien vetäjiä, ja osa osallistettiin kertaluontoisiin tehtäviin.

Vapaaehtoiset toimivat vertaistreffien vetäjinä, somelähettiläinä, blogitekstien kirjoittajina, haastateltavina videoilla ja verkkoilloissa sekä kuvattavina Ihoviikko-kampanjaa varten. Duodecimille välitettiin vapaaehtoisia atooppisen ekseeman Käypä hoito -suosituksen päivittämisen viiteryhmään. Lisäksi vapaaehtoisia välitettiin mediaan haastateltaviksi.

Vapaaehtoisille järjestettiin 19 koulutusta, joihin osallistui 123 henkilöä. Koulutusten lisäksi vapaaehtoisiin oltiin yhteydessä vapaamuotoisemmin sekä esimerkiksi suljetuissa Facebook-ryhmissä.

- 10 somelähettiläiden tapaamista
- 5 vertaistreffien vetäjien tapaamista
- 2 koulutusta uusille vertais- ja liikuntatreffien vetäjille
- 1 vapaaehtoisten koulutuspäivä

Vertaistoiminnan ja kohtaamisten mahdollistaminen

Järjestettiin 99 vertaistreffit, joihin osallistui yhteensä 277 henkilöä. Keskimäärin yksittäisille treffeille osallistui vetäjien lisäksi 2–3 henkilöä. Pääosin vertaistreffit järjestettiin verkossa.

Vertaistreffeille osallistuneet kokivat saaneensa tukea sairauden kanssa elämiseen (4,5/5) ja treffeille osallistumisen lisänneen hyvinvointiaan (4,4/5).

Liitto ylläpiti 20 Facebook-vertaisryhmää eri diagnoosiryhmille muun muassa astmaatikaille, atoopikoille, allergia- ja astmaperheille sekä alopeciaa ja vitiligoa sairastaville. Ryhmissä oli vuoden lopussa yhteensä noin 20 000 osallistujaa. Liiton työntekijät ja vapaaehtoiset ylläpitävät ryhmiä, moderoivat ja ruokkivat keskusteluita sekä ohjaavat tarvittaessa tiedon äärelle.

Liiton työntekijät olivat mukana myös muiden tahojen ylläpitämässä 13:ssa, liiton kohderyhmille tarkoitettussa ryhmässä. Kaikissa 33 ryhmässä on osallistujia yhteensä 60 000.

2. Tieto ja tietoisuus

Liiton keskeinen tehtävä on tuottaa ja välittää tietoa sekä lisätä tietoisuutta allergioista, astmasta, ihosairauksista ja palovammoista sekä niiden kanssa elämisestä. Tietoa välitetään kohderyhmille erilaisin viestinnän ja toiminnan keinoin. Tietoisuuden lisäämisessä kohteena on ensisijaisesti suuri väestö, joka tavoitetaan monimuotoisella viestinnällä.

Tiedon tuottamisen ja välittämisen tapoja toteutetaan kohderyhmien tarpeiden mukaan. Tutkimukseen perustuvaa tietoa käsitellään kokemustiedon rinnalla. Kokemustietoa kerätään säännönmukaisesti esimerkiksi Facebook-ryhmien keskusteluista.

Vuoden aikana tehtiin yhteensä kolme kyselyä. Omin voimin tehtiin Anafylaksialapsi koulussa -kysely ja yhteistyökumppanin kanssa tehtiin kysely hidradenitis suppuraatiivaa sairastaville. Lisäksi tehtiin kysely jäsenyhdistysten toimijoille.

Sote-uudistuksen ja eduskuntavaalien lähentyessä liiton strategiaa ja eduskuntavaaliteesejä käsiteltiin muun muassa syksyn liittokokouksessa.

Ryhmien osallistujat kokivat saaneensa tukea muilta sairastavilta (4,2/5). FB-ryhmä on antanut uusia näkökulmia ja ajatuksia elämiseen sairauden kanssa (4,1/5).

Facebook-vertaisryhmissä oli noin 20 000 osallistujaa

Liiton kolmella tuetulla lomalla (yhteistyössä Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n kanssa) oli mukana liiton vapaaehtoinen vertaisohjaaja, jonka tehtävänä oli mahdollistaa vertaiskohtaukset ja kokemusten jakaminen lomalaisten kesken sekä kertoa yhdistystoiminnasta ja liiton palveluista.

Jäsenrekisteri

Liitto ylläpitää jäsenyhdistysten puolesta henkilö- ja yhteisöjäsenrekisteriä. Jäsenten lisäksi rekisterissä ovat muun muassa yhdistysten vertaistoimijat ja liikuntavastaavat sekä Allergia, Iho & Astma -lehden tilaajat. Yhdistystoimijoita tuettiin ja koulutettiin jäsenrekisterin hyödyntämisessä omiin tarkoituksiin.

Liiton tavoitteena on lisätä tietoa ja tietoisuutta allergiaa, astmaa ja ihotautia sairastavien elämänlaatua ja hyvinvointia tukevista ja vahvistavista tekijöistä.

Ryhmämuotoinen kurssitoiminta

Kursseja järjestettiin allergiaa, astmaa ja ihosairauksia sairastaville ja palovamman kokeneille. Kurssit kohdennettiin eri ikäisille. Osalla kursseista ovat mukana myös läheiset.

Kursseja toteutettiin kotimaassa, Kanariansaarilla ja verkossa. Kursseilla työskenteli terveydenhuolto-, sosiaali-, liikunta- ja kasvatusalan ammattilaisia. Kurssit toteutettiin ryhmämuotoisina, ja niiden toteutuksessa hyödynnettiin erilaisia teemoja ja menetelmiä kunkin kurssin tavoitteiden ja kohderyhmän tarpeiden mukaan.

Alkuvuoden kurssipaikoissa järjestettävää toimintaa rajoitti pandemiaan liittyvät rajoitukset, joten verkkokurssien osuutta lisättiin. Verkkokursseille osallistuneet aikuiset kokivat hyötynensä kurssin aikana käsitellyistä tiedoista (4,3/5).

Kesän ja syksyn kurssit toteutuivat suunnitellusti kurssipaikoissa Espoossa, Kangasalla ja Pudasjärvellä. Aikuisten ja nuorten kursseille osallistuneet kokivat hyötynsä kokemusten jakamisesta kurssilla (4,8/5). Vastaavasti myös lapsiperhekursseilla vanhemmat kokivat hyötynsä kokemuksista (4,7/5).

Yksi alueellinen kurssi siirrettiin verkkoon. Kurssi sisälsi neljä videotapaamista. Toinen alueellinen kurssi toteutui neljänä tapaamisena. Alueellisilla kursseilla oli yhteensä 26 osallistujaa.

Kursseja järjestettiin yhteensä 27 kappaletta, ja niille osallistui yhteensä 397 henkilöä, joista 63 oli alle 18-vuotiaita.

11 verkkokurssia

Kutina (siirtyi vuodelta 2021)
Atooppinen ihottuma
Pihisee ja puhisee (astma)
Anafylaksia
Astmaatikon painonhallinta
Iho ja aurinko I
Pihisee ja puhisee (astma)
Palovammat
Astmaatikon painonhallinta
Alopecia
Iho ja kosmetiikka

5 kurssia lapsiperheille

Pelon kanssa eläminen (anafylaksia) (2 vrk)
Allergia ja/tai astma, pikkulapset (4 vrk)
Atooppinen ihottuma (4 vrk)
Allergia ja/tai astma, kouluikäiset (2 vrk)
Alopecia lapsiperheet (2 vrk)

9 kurssia aikuisille ja nuorille

Eläkeikäiset (allergia, iho, astma) (2 vrk)
Atooppinen ihottuma (4 vrk)
Jäkälöitymisihosairaudet (2 vrk)
Nuoret (2 vrk)
Hidradenitis suppurativa (2 vrk)
Atooppinen ihottuma (4 vrk)
Eläkeläiset (astma) (2 vrk)
Eläkeläiset (atooppinen ihottuma) (2 vrk)
Työikäiset (allergia, iho, astma) (4 vrk)

Alueelliset kurssit

Astmaatikon kokonaisvaltainen hyvinvointi yhteistyössä Helsingin allergia- ja astmayhdistyksen kanssa.

Astmaatikon hyvinvointi yhteistyössä Keski-Suomen allergia- ja astmayhdistyksen kanssa.

Mediayhteistyö

Vuoden aikana lähetettiin 11 mediatiedotetta. Tiedotteiden kohderyhmänä on noin 500 toimittajaa ja toimitusta eri puolelta Suomea. Lisäksi vastattiin 78 toimittajan yhteydenottoon. Yleisimmin toimittajat haluavat asiantuntijaa kommentoimaan jotakin kohderyhmäämme liittyviä asioita. Myös kokemustoimijoita välitettiin medialle haastateltaviksi.

Kampanjat ja teemapäivät

Liiton pääkampanjat olivat Allergia-, Astmatieto- ja Ihoviikko. Lisäksi järjestettiin tai osallistuttiin omalla panoksella neljään teemapäivään vuoden aikana. Osa kampanjoista ja teemapäivistä toteutettiin yhteistyössä kumppaniyritysten kanssa.

Liitto tuki jäsenyhdistyksiä kampanjoihin ja teemapäiviin liittyvien tapahtumien järjestämisessä ja tarjosi yhdistyksille viestinnällistä materiaalia kampanjan tai teemapäivän yhteydessä käytettäväksi. Kampanjoiden tueksi tuotetaan viestintämateriaalia, osin yhteistyössä mainostoimistokumppanin kanssa.

Verkossa tehtiin neljä livelähetystä, joista osa liittyi teemapäiviin. Niissä haastateltiin tiettyyn teemaan liittyvää henkilöä hänen kokemuksistaan sairauden kanssa elämisestä. Lisäksi verkossa järjestettiin yhdeksän verkkoiltaa ja -luentoa, joista kolme oli suunnattu ammattilaisille.

Videot ovat katsottavissa liiton Facebook-sivulla. Livelähettyksiä katsottiin vuoden loppuun mennessä 2 349 kertaa.

Verkkoluennot

Verkossa järjestettiin yhdeksän luentoa, joista kolme oli suunnattu ammattilaisille.

Yleiset verkkoluennot (yhteensä 562 osallistujaa):

- Anafylaksialta (139 henkilöä)
- Lapsen astma (68 henkilöä)
- Aikuisten atooppinen ihottuma (133 henkilöä)
- Lasten ruoka-allergiat (71 henkilöä)
- Aikuisten astma (91 henkilöä)
- Ihorauha-verkkoilta (60 henkilöä)

Reaaliaikaisesti luentoa seuranneiden ja tallenteita katselleiden määrä oli yhteensä 1779.

Verkkoluennoilta osallistuneiden palautteen mukaan luennoilla ymmärrys/tieto sairaudesta lisääntyi (4,4/5) ja niistä sai uusia näkökulmia sairauden kanssa elämiseen (4/5).

Ammattilaisten infotilaisuudet (yhteensä 516 osallistujaa)

- Miten toimia varhaiskasvatuksessa anafylaksialapsen kanssa (347 henkilöä)
- Miten tukea astmaperhettä neuvolassa (78 henkilöä)
- Nuori, iho ja mieli (91 henkilöä)

Ammattilaiset arvioivat, että Miten toimia varhaiskasvatuksessa anafylaksialapsen kanssa -tietoisku lisäsi heidän ymmärrystensä anafylaksiasta (4,6/5), siitä sai vinkkejä anafylaksialapsen kanssa toimimiseen (4,7/5) ja tietoisku oli hyödyllinen (4,81/5).

Oppaat

Liitosta on saatavilla 24 eri maksutonta opasta. Kaikki oppaat löytyvät myös sähköisinä verkkosivuilta. Oppaat sisältävät tietoa sairauksista, niiden hoidosta, yhteiskunnan palveluista sekä kokemuksia sairauden kanssa elämisestä.

Uutena oppaana tehtiin Vyöruusu-opas, painos 1 200 kappaletta. Lasten astma -opas uudistettiin ja siitä otettiin 2 000 kappaleen painos. Ruotsinkielisistä Atopisk eksem- ja Handeksem-oppaista tehtiin molemmista 700 kappaleen painokset.

Lisäpainokset otettiin seuraavista oppaista:

- Atooppinen ihottuma, 2 000 kpl
- Allerginen nuha, 2 000 kpl
- Anafylaksia, 3 000 kpl
- Lasten astma, 3 000 kpl
- Lasten ruoka-allergia, 2 000 kpl
- Lemmikkieläinallergiat, 2 000 kpl

Oppaita välitettiin yhteensä yli 23 000 kappaletta.

Liiton oppaita tilanneet ammattilaiset arvioivat kyselyssä (n = 66) liiton oppaat luotettaviksi (4,79/5) ja kokivat niiden hyödyttävän heidän asiakkaitaan ja potilaitaan (4,69/5).

Allergia, Iho & Astma -lehti

Allergia, Iho & Astma -lehti ilmestyi jäsenetuna neljä kertaa vuodessa. Lehden painos oli 23 600. Jäsenten ja yhdistysten lisäksi lehti lähetettiin noin 5 500 lääkärille, eduskunnan Allergia- ja astmaryhmän jäsenille, sairaaloihin, kirjastoihin, sosiaali- ja terveysalan järjestöihin ja yhteistyökumppaneille. Lehti julkaistiin myös sähköisenä.

Lehti tuotettiin osin henkilökunnasta muodostetun lehtitiimin ja ulkopuolisten viestinnän ammattilaisten avulla.

Verkkosivut (allergia.fi)

Allergia.fi-sivuilla oli 881 466 kävijää. Käyntejä eli istuntoja oli 1,15 miljoonaa. Sivuston palautejärjestelmän kautta palautetta antaneista 48 prosenttia kertoi löytäneensä sivulta etsimänsä tiedon. Verkkosivujen etusivu uudistettiin ja sisältöjä päivitettiin tarpeellisin osin.

Sosiaalinen media

Liitto ylläpitää neljää sosiaalisen median kanavaa: Twitter, Facebook, Instagram ja YouTube. Lisäksi liiton harvinais-toiminnalle on oma Facebook-sivunsa.

Sosiaaliseen mediaan tuotettiin sisältöjä ajankohtaisista aiheista sekä kohderyhmän sairauksista ja terveyden edistämiseksi. Vuoden aikana panostettiin vertaistuellisen ja kokemustietoon perustuviin päivityksiin. Lisäksi osallistettiin kohderyhmää sisällöntuotantoon.

Neuvonta ja ohjaus

Liitosta saa neuvontaa ja ohjausta allergioiden, ihosairauksien ja astman kanssa elämiseen. Yleisimmät teemat

ohjauksessa ovat omahoito, sairauden kanssa jaksaminen sekä palveluiden ja tukien hakeminen.

Neuvontaa annetaan puhelimitse ja sähköpostitse. Lisäksi vastataan sosiaalisen median kautta tuleviin kysymyksiin. Facebookiin tehtiin myös vinkkivideoita neuvonnassa käsitellyistä teemoista.

**Neuvonnan
kontakteja oli
vuoden aikana
689**

Neuvontakontakteja oli yhteensä 689 kappaletta.

Liiton sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten rekisterissä on 3669 henkilöä. Heidän sähköpostiinsa lähetettiin neljä ammattilaisuutiskirjettä. Lisäksi osallistuimme Sairaanhoidajamessuille.

Luonto- ja ympäristötietoisuus

Luontosuhdetta, luonnossa liikkumista ja sen vaikutuksia hyvinvointiin selvitettiin Imatran ja Tampereen yläkoulussa. 130 oppilaan vastausten tuloksista tiedotettiin kouluille ja tehtiin kirjoitus jäsenlehteen.

Toisessa kyselyssä (n = 217) selvitettiin kemikaalien aiheuttamia haasteita ja huolia Marttaliiton ja Kuluttajaliiton kanssa. Kyselyn tuloksista pidettiin webinaari ja tehtiin artikkeli jäsenlehteen. Tietoa luonnon terveysvaikutuksista ja arjen kemikaaleista välitettiin 22 luennolla, 11 tapahtumassa ja 19 tietoisuuskuvalla. Luennoista seitsemän käsittelee kemikaaleja ja muut luontoterveyttä. 13 luentoa oli verkossa.

Myös ulkotapahtumissa keskusteltiin luontoterveydestä. Facebook-videoilla tiedotettiin arjen kemikaalien riskeistä ja oireista. Lisäksi luonnon vaikutuksia esitettiin syksyllä kuvatulla Youtube-videolla.

Päiväkodeissa järjestettiin luontopäiviä 20 esikouluryhmän kanssa. Kiinnostusta luonnosta, elämyksiä ja luontokosketusta haettiin ötököitä etsimällä ja tutkimalla. Ennen tapahtumaa opettajille pidettiin webinaari ja päiväkotiin jätettiin materiaalia lisäämään luontotoimintaa jatkossa.

Kemikaalineuvontaa annettiin yhteensä 81 kertaa. Lisäksi vastattiin 10 allergia-aiheiseen kysymykseen. Toimittajille annettiin kuusi haastattelua. Jäsenlehteen tehtiin viisi kirjoitusta, joista kolme käsittelee kemikaalien turvallista käyttöä. Lisäksi julkaistiin tieteellinen artikkeli allergiaohjelmasta ja lääkkeiden käytöstä.

Etelä-Karjalan Allergia- ja ympäristöinstituutti

Instituutin osaksi tulevan Luontoterveyden osaamiskeskusten kehittäminen aloitettiin maakunnallisella painotuksella. Tavoitteena on edistää luontoterveyttä ja luontotoiminnan vaikuttavuuden arviointia.

Etelä-Karjalan luontoterveyshankkeiden kartoitus ja vaikuttavuusarviointi käynnistettiin Etelä-Karjalan liiton tuella. Tulevaa toimintaa vahvistettiin tapaamisilla. Instituutin maakunnallinen johtokunta tavattiin viisi kertaa ja paikallisia verkostoja yhdeksän kertaa. Yhteistyökumppaneiksi saatiin Imatran kaupunki ja Etelä-Karjalan virkistysalue-säätiö.

Hankehakemuksia laadittiin kaksi, joista toiseen rahoitusta ei myönnetty ja toisesta saadaan päätös keväällä 2023.

Kaakkois-Suomen siitepölyseurantaa toteutettiin osana valtakunnallista seurantaa. Seurannasta tiedotettiin paikallismedioissa sekä verkkosivulla kerran viikossa maaliskuusta syyskuulle. Pääallergiakasvien (leppä, koivu, heinät, pujo) kukintakauden kokoavia tiedotteita laadittiin neljä.

Luontoterveyteen ja Instituutin toimintaan liittyvää tietoa välitettiin antamalla kuusi haastattelua, vastaamalla neljään mediayhteydenottoon, kirjoittamalla juttu liiton jäsenlehteen, kirjoittamalla blogikirjoitus, yhdellä luennolla ja kuudella neuvonnalla.

Yhteistyökumppani Uute Scientific Oy:n kanssa toteutettiin suomalaisille sekä terveydenhuollon ammattilaisille luonnon terveysmerkitystä ja kliinisessä työssä hyödyntämistä kartoittava kysely. Sen tulokset saadaan alkuvuodesta 2023.

3. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet

Verkostoyhteistyö

Liitto tekee yhteistyötä eri järjestö- ja viranomaisverkostojen kanssa. Keskeisinä verkostoina ja yhteistyökumppanina ovat eduskunnan Allergia- ja astmaverkosto sekä SOSTE ry. Verkostoyhteistyöllä edistetään muun muassa kansallisten ohjelmien (allergiat, harvinaissairaudet) tavoitteita ja oman strategian painopisteitä.

Yhteistyö Reumaliiton, Psoriasisliiton sekä IBD ja muut suolistosairaudet ry:n kanssa keskittyi vuonna 2020 tehdyn työelämäkyselyn tulosten hyödyntämiseen. Tuloksista pidettiin muun muassa yhteinen verkkotilaisuus kansanedustajille.

Liitto oli mukana tai jäsenenä muun muassa seuraavissa kansallisissa verkostoissa:

- Savuton Suomi 2030 -verkosto
- Potka, Potilas- ja kansanterveysjärjestöjen verkosto, SOSTE ry
- Harvinaisten sairauksien kansallinen koordinaatio-asiantuntijatyöryhmä, THL
- Kansallisen Sisäilma ja Terveys -ohjelman sihteeristö
- Hengitysterveysohjelmaa 2020–2030 valmisteleva työryhmä
- Astma- ja allergiahoitajien yhdistyksen hallitus
- Harvinaiset-verkosto
- Kokemustoimintaverkosto
- Pieni Ele
- Soveli

Osallistuttiin ohjausryhmän jäsenenä Duodecimin Potilaat mukaan -hankkeeseen, jonka tavoitteena on osallistaa potilaita Käypä hoito -suositusten valmisteluun. Lisäksi liittoon pyydettiin valitsemaan atooppista ihottumaa sairastavia aikuisia ja läheisiä viiteryhmään, jota hyödynnetään atooppisen ekseeman käypä hoidon päivittämisprosessissa.

Kansainvälinen toiminta

Liitto on jäsenenä tai mukana kansainvälisissä järjestöissä ja verkostoissa. Kansainvälisten verkostojen kautta saadaan tietoa ja osaamista omaan edunvalvontaan. Koronan ja henkilöresurssien vähentymisen vuoksi aktiivisempi osallistuminen kansainväliseen toimintaan jäi toteutumatta.

Keskeisimpiä kansainvälisiä yhteistyötahoja ovat:

- EFA (European Federation of Allergy and Airways Diseases Patients' Associations)
- NAO (Nordiska Astma Allergiorganisationen)
- GAAPP (Global Allergy and Asthma Patient Platform)
- EURORDIS (European Organisation for Rare Diseases)
- ANEC (European Association for the Coordination of Consumer Representation in Standardisation)

Vaikuttamis- ja kehittämistoiminta

Vuoden aikana strategian painopisteitä käsiteltiin monipuolisesti eri viestinnän välineissä, erityisesti jäsenlehdessä ja sosiaalisessa mediassa. Lisäksi toiminnanjohtaja ja liiton hallituksen puheenjohtaja järjestivät kaksi avointa keskustelutilaisuutta.

Liitto järjesti viisi vaikuttamistilaisuutta, joista yksi oli verkossa ja muut hybridinä. Tilaisuuksissa käsiteltiin hyvinvointialueisiin siirtymisen vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä paikallisen yhteistyön mahdollisuuksia. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 171 henkilöä.

Liitto lähetti 11 mediatiedotetta ja antoi kahdeksan lausuntoa eri hallituksen esityksiin ja muihin viranomaisten valmistelemiin ehdotuksiin.

Vuoden aikana päivitettiin liiton tietosuojaselosteet sekä luotiin vastuullisuusohjelma.

Yhdessä eduskunnan Allergia- ja astmaverkoston kanssa järjestettiin tilaisuus eduskunnan Kansalaisinfossa. Aiheena oli Allergiaohjelman tulosten hyödyntäminen tulevaisuudessa.

Kevään 2023 eduskuntavaaleja varten tuotettiin liiton eduskuntavaaliteesit;

1. Sairastaminen on liian kallista
2. Työelämä kuuluu kaikille
3. Hoitoihin ja palveluihin pääseminen yhdenvertaiseksi
4. Ilmastomuutoksen terveysvaikutuksista on saatava lisää tietoa

Vahvistettiin edelleen seurantaosaamista luomalla yhteinen seurantatyökalu yleisavustukselle sekä kehittämällä itsearvioinnin välineitä.

Allergiatunnus

Liitto myöntää Allergiatunnuksen käyttöoikeuden puolueettomasti tutkituille tuotteille ja palveluille. Kriteereinä tunnuksen saamiselle on se, että tuotteet eivät sisällä hajusteita eivätkä yleisesti herkistäviä tai ärsyttäviä aineita tai niiden pitoisuuksia. Kodinkoneissa ja rakennus-, remontointi- ja sisustusalaan liittyvissä asioissa tunnus on osoitus siitä, että niiden avulla voidaan vaikuttaa sisäilman laatuun. Vuoden lopussa tunnus oli myönnetty noin 800 tuotteelle tai palvelulle.

4. Talous ja hallinto

Allergia-, iho- ja astmaliitto on arvostettu työpaikka, jossa osaava ja motivoitunut henkilöstö tekee työtä hyvässä yhteistyössä luottamushenkilöiden ja muiden vapaaehtoisten toimijoiden kanssa. Strategian toteutuminen edellyttää, että henkilöstön osaamisesta ja asiantuntemuksesta huolehditaan strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Henkilöstö

Henkilöstön työnjakoa ja oman työn nivoutumista muiden työtehtäviin kehitettiin ja työnkuvia selkeytettiin. Henkilöstön osaamista vahvistettiin järjestön sisäisellä ja tarvittaessa ulkopuolisella koulutuksella. Työntekijöille oli mahdollisuus osallistua myös työnohjaukseen. Henkilöstön yhteisiä kehittämispäiviä oli neljä.

Työnantaja tarjosi kattavat työterveyshuollon palvelut, työssä jaksamista tuettiin liikunta- ja kulttuurisetelein ja erillisenä työhyvinvointipäivänä. Henkilöstökyselyitä tehtiin kaksi. Kehityskeskustelut käytiin vuoden lopussa. Lisäksi luottamushenkilöiden kanssa käytiin kehityssuunnitelmapalaverit ja työsuojelutoimikunta kokoontui säännöllisesti.

Tilikaudella liitossa toimi keskimäärin 19 henkilöä. Vuoden lopussa työsuhteessa oli 19 henkilöä.

Hallinto

Hallitus kokoontui kahdeksan kertaa. Vuonna 2022 pidettiin kaksi hallituksen ja henkilöstön yhteistä kehittämispäivää, joissa käsiteltiin alkuvuoden perehdyttämispäivän lisäksi strategian toimeenpanoa, toiminnan suuntaamista, työhyvinvointia sekä arvioitiin toimintaa.

Hallituksen jäsenten laajaa asiantuntemusta hyödynnettiin liiton toiminnassa.

Tilintarkastusyhteisön Oy Tuokko Ltd päävastuullisina tilintarkastajina toimivat KHT Terhi Latvala sekä KHT Jussi Tuominen.

Liittokokous kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa.

Toiminnan seuranta- ja arviointikäytäntöjä vakiinnutettiin. Tarkensimme tavoite-tulos-vaikutusketjua erityisesti yleistoiminnan osalta ja täsmennimme seurantatiedon keräämisen keinoja ja mittareita. Liiton sääntöjä päivitettiin ja ne hyväksyttiin syksyn liittokokouksessa.

Talous

Liitto varautui alustavan aikataulun mukaisesti STEAn vuosia 2017 ja 2019 koskeviin tarkastuskertomuksiin, mutta odotuksesta poiketen niitä ei saatu vuoden loppuun mennessä.

Allergia-, iho- ja astmaliitto on vuosina 2021 ja 2022 järjestellyt toimintaansa uudelleen. Liitto on tehnyt yleishyödyllisessä toiminnassa merkittäviä kustannusvaikutteisia sopeuttamistoimia. Ne ovat kohdistuneet muun muassa työntekijöiden määrään, henkilöstökuluihin, taloushallintoon ja sen järjestämisestä aiheutuviin kuluihin sekä ICT- ja muihin kuluihin.

Liiton talous oli ylijäämäinen talousarvioon nähden ja vuoden aikana taloushallintajärjestelmän käyttö vakiintui. Vuoden aikana varauduttiin myös omavarainhankinnan muutoksiin ja yleisten kustannusten nousuun.

Liite 1. Työntekijät vuonna 2022

Nimi	Työsuhde alkanut	Työsuhde päättynyt
Airola, Mira		02.12.2022
Arokanto, Katariina		
Boglárka, Nordman	30.11.2022	31.12.2022
Hakamäki, Reetta (hoitovapaalla 27.09.2021 alkaen)		
Heikkinen, Risto		
Hellemaa, Paula		
Ijäs, Katariina	31.01.2022	
Jantunen, Juha		
Krohn, Maria		
Lehtimäki, Saara	28.01.2022	31.12.2022
Lehtomäki, Paula		
Loikkanen, Aino		
Malmros, Niki		
Mariottini, Claudia	28.02.2022	
Ojala, Mari		
Pajunen, Sirpa		
Pitkänen, Sanna		
Raula, Riia	01.06.2022	31.12.2022
Sauliala, Anu		
Tervo, Tuija		
Tikkanen, Laura	15.08.2022	31.10.2022
Toikko, Kaisa		08.01.2022
Tähtinen, Marjo (työvapaalla 31.03. - 31.12.2022)		
Viitanen, Marjatta	01.11.2022	31.12.2022
Vitikainen, Tiina		

Kurssityöntekijät

Kursseilla työskenteli vuoden aikana työsopimuksella lisäksi 18 työntekijää, joista osa työskenteli useammalla kurssilla.

Liite 2. Liittohallitus

Liittohallitus 11.2.2021 alkaen

Varsinaiset jäsenet

Oula Wichmann, puheenjohtaja
Ilpo Hakula, varapuheenjohtaja
Jukka Salminen (23.9.2022 asti)
Niina Kaukonen
Marja Leena Kärkkäinen
Tuula Petäys (4.11. asti)
Pirjo Paajanen
Pasi Holopainen

Varajäsenet

Riikka Åstrand
Kyösti Vesterinen
Elina Moisisto
Anne Parttimaa
Paavo Voutilainen
Merja Kerttula
Timo Petäjämäki
Pekka Jousilahti

Liite 3. Jäsenyhdistykset 2022

Allergia- ja Astmayhdistys Espoo ja Länsi-Uusimaa ry
Eteläisen Suomen Atopiyhdistys ry
Etelä-Pohjanmaan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Etelä-Savon Allergia, Iho ja Astma ry
Etelä-Suomen alopecia- ja vitiligoyhdistys ry
Forssan seudun allergia- ja astmayhdistys ry
Helsingin Allergia- ja Astmayhdistys ry
Hyvinkään Seudun Allergia- ja Astmayhdistys ry
Hämeen Allergia- ja Astmayhdistys ry
Ihoyhdistys ry
Kaakkois-Suomen Atopiyhdistys ry
Kaakon Allergia- ja Astmayhdistys ry
Kainuun Allergia- ja Astmayhdistys ry
Keski-Pohjanmaan Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Keski-Suomen Allergia- ja Astmayhdistys ry
Keski-Suomen Atopiyhdistys ry
Koillismaan Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Lapin Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Lieksan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Lohjan Seudun Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Lounais-Suomen Allergia- ja astmayhdistys ry
Länsi-Pohjan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Läntisen Suomen Atopiyhdistys ry
Nurmijärven Allergia- ja Astmayhdistys ry
Oulun seudun Allergia-, Atopia- ja Astmayhdistys ry
Pirkanmaan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Pohjanmaan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Pohjanmaan Atopiyhdistys ry
Pohjois-Karjalan Allergia- ja astmayhdistys ry
Pohjois-Karjalan Atopiyhdistys ry
Pohjois-Savon Allergia-, Atopia- ja Astmayhdistys ry
Pohjois-Suomen Alopecia- ja Vitiligoyhdistys ry
Porvoon Seudun Allergia- ja astmayhdistys ry
Päijät-Hämeen Allergia-, Atopia- ja Astmayhdistys ry
Rauman Seudun Allergia- ja Astmayhdistys ry
Satakunnan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Suomen EB-yhdistys ry
Suomen HAE-yhdistys ry
Suomen Palovammayhdistys ry
Suomen Iktyoosiyhdistys ry
Tampereen seudun Atopiyhdistys ry
Tunturi-Lapin Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Valoihottumayhdistys ry
Vantaan ja Keravan Allergia- ja Astmayhdistys ry
Varkauden seudun Allergia- ja Astmayhdistys ry